

TASK 05 / RAJKO PAVLIĆ

TASK 05

Sedam veličanstvenih inspirativnih dijelova u mom umjetničkom stvaranju:

Napomena: Ovom prilikom izbjegavam bilo kakve unaprijed zadane šablone i spominjanje već znane terminologije znanstveno - akademske provenijencije.

Daklem, isključivo pišem i govorim: "otvorena srca i čiste duše".

1. ZAŠTO

Zašto uopće nešto raditi, postoji li pravi razlog nekog maltretirati sa svojim umjetničkim opsesijama.

2. EMOCIJA

Postoji li nešto što me "pika" u mom srcu i razgaljuje i razdire moju dušu, pa bih to želio nekom reći.

3. MOTIV

Neposredno je u dosluhu s emocijom i međusobno se prožima, kada nađem konkretan motiv čvrsto ga držim i počinjem raditi na njemu (sanjam, snivam, plačem, smijem se i ostalo).

4. ISKRENOST

Nakon procesa emotivne motivacije ili motivirane emocije, počinjem sam sebe pitati "je li to uistinu to" i "mogu li ja to".

5. ODLUKA

Ovdje je prisutna velika doza samokritičnosti u kojoj donosim "konačnu odluku" i kažem sam sebi "ljudi, vi to morate vidjeti".

6. RAD NA SEBI I RAD U DVORANI

Nakon konačne odluke, radim na pokretu i tzv. značenjskom dijelu budućeg projekta.

7. SURADNICI

- Prvo, autor glazbe, jer jedino dolazi u obzir originalno pisana glazba
- Drugo, izvođači
- Ostali suradnici ukoliko ih mogu platiti

INTERVJU

RAJKO: ZAŠTO UOPĆE NEŠTO RADITI?

Obzirom da iza svake predstave postoji veliki trud, velika muka i nikada se ne zna zapravo koji je rezultat. Čovjek se mora zapitati što ga uopće motivira da pristupi takvom poslu. Zašto je dobro pitanje. Gdje je čovjek samokritičan prema sebi? Može li? Kako može? Što radi? Kako radi? Može li uopće on to napraviti?

Takva jedna samokritičnost dovede me do intelektualnog pročišćenja. Zapravo vidim što i kako pristupiti. Ima li nekog razloga da to napravim? Ukoliko je odgovor DA... onda dalje tražim emociju koja me iznutra vodi, koja me motivira da pristupim poslu.

RAJKO: EMOCIJA. NASTAJE LI EMOCIJA PRIJE ILI NAKON INSPIRACIJE?

Za mene su te dvije stvari povezane. Emocija, motiv, inspiracija. Pošto je moj posao da radim koreografiju, uvijek razmišljam o motivima i emocijama. Prvo nešto vidim, onda me to emocionalno dirne. Mora me nešto emocionalno vezati da bih napravio predstavu.

RAJKO: MOTIV

Sada sam spreman birati različite motive. To je proces koji dugo traje. Mogu proći mjeseci... gledam okolinu, slušam glazbu, razmišljam o tome i tu se rađa nekakva ideja. Kako ono što ja radim nema predložka, radim iz neke apstrakcije, pa je to malo teže. U plesu je problematično imati priču ili naraciju. Meni je jako teško naći motiv, zato što ga moram naprosto smisliti. Moram biti sam svoj pisac i dramaturg da uopće počnem s nekim motivom. Kada ga nađem onda sam sretan. Dogodi se da mi nakon nekoliko dana opet to nije to. Tu se lomim. To je dugi proces.

Inspiracija se mijenja. Ono što sam imao tjedan dana, drugi tjedan mi je katastrofa. Ima situacija kad mi je neugodno što sam uopće počeo to raditi. Dok se recimo nakon sve te borbe odjednom pojavi i taj sudbonosni motiv.

RAJKO: ISKRENOST

Ako ja ne proživim svoj rad, ne znam kako bi ga drugi trebali proživjeti. Nemoguće je da publika proživi nešto što je ne mogu. Sve mi se jako veže na emociju, otvorenost, iskrenost. To je ono što mene motivira. Ja moram nekome nešto reći. Meni mora netko nešto reći sa svojom predstavom. Ja nastojim tako raditi.

RAJKO: ODLUKA

To je kada se sve posloži. Ja kažem sebi to je to, što bude bude. Hoće li to proći ili ne, to je jako teško znati. Ples ima ipak neku svoju intuiciju. Konačna odluka je kad počnem konkretizirati ono što mi se dogodilo sa svim tim emocionalnim stanjima i raznim motivima. Onda tražim glazbu. Glazba mi je najvažnija.

RAJKO: RAD

Jako puno radim u dvorani. Uđem u dvoranu, pustim muziku ili radim u tišini, vrištim, trčim, pokušavam pronaći svoj pokret. Obično se gledam u ogledalo i pitam sam sebe što ja to mogu učiniti.

RAJKO: SURADNICI

Prvi suradnik mi je autor glazbe. Većinom je to originalno pisana glazba, što je najbolje jer je to onda kompletno umjetničko djelo, a i zajednički rad s autorom. Uvijek znam kakvu glazbu bih htio. Radim često sa Cinkušima, s Matom Matešićem i Stankom Juzbašićem.

Nakon glazbe dolaze izvođači... odabirem ih... mislim... koje mogu obzirom na raspoloživost. Nikada nisam radio audicije. Uvijek pozivam izvođače. Manje više znam unaprijed koga želim. To možda nije dobro. Tu možda loše pristupam. Prva audicija za projekt je bila nedavno, za posljednju predstavu Sjene. Možda bih to trebao uvesti. Mijenjam izvođače.

Angažiranje ostalih suradnika ovisi o financijskim sredstvima. Kostimografe često ne angažiram osim ako je karakter predstave takav da je potrebna kostimografska intervencija. Što se dramaturga tiče, do sada sam radio s nekoliko njih i imao sam dobra iskustva. Treće oko je potrebno, ali nije uvijek i nužno. Tu postoji opasnost da predstava krene u smjeru koji po meni zna izgubiti na spontanosti i iznenađenju.

TASK: OSJEĆAŠ LI DA TI JE NEKA PREDSTAVA BILA PREKRETNICA? TVOJ RAD KRASE RAZLIČITI PLESNI STLOVI? MIJENJAO SI SE?

Ja sam počeo s društvenim plesovima i moja prva predstava je definitivno uspjela. In the mood bila je prva pojava takve predstave kod nas. Kao neki music hall. Onda sam se prestao time baviti i počeo istraživati nešto drugo. Ljudi često nisu mogli shvatiti da mogu raditi razne stilove, da mogu kombinirati i jedno i drugo, i show i suvremeni. Ne shvaćaju ljudi svestranost. To je jedina predstava u kojoj sam zaradio, jer je bila komercijalna predstava. To su sve generacije plesale. Međutim, vrlo brzo sam shvatio da taj show svijet i stil nije mjesto za mene, nije me to zadovoljavalo. Jedna od prekretnica je bila moj odlazak na radionicu u Munchen 95, tamo sam neke stvari vidio prvi put u životu... Wim Vandenkeybus, Anna Teresa De Keersmaecker, DV8, zapravo one koji su danas neki mainstream. To me oduševilo.

Pa sam napravio predstavu Epizode. Mogao sam sve fizički izvesti, ali zapravo to nisam bio ja. Tu je počelo moje traženje. Prava prekretnica mi je zapravo predstava Stade sunce čudo gledajući. Dobili smo s tom predstavom i puno nagrada i puno smo putovali. To je predstava koju se dan danas spominje i o kojoj se priča. Ona je i danas aktualna. Mainstream koji bi se mogao malo modificirati, ali i danas bi živio. Tu sam shvatio da sam jači od ostalih. Shvatio sam da ne želim slijediti poetiku zapadno europskog plesa nego da je moja poetika vezana upravo za Hrvatsku, zemlju iz koje dolazim. Onda su slijedili ostali projekti –

s Marijom Ščekić više eksperimentalnog karaktera, pa Showbiznis glumačka predstava, Domesticus vulgaris i Zgubidan.

Nakon, Stade sunce sam odlazio i uvijek se vraćao svom izričaju. Kao autor i umjetnik se konstantno tražiš. Volim nešto što ima u sebi etna. Ne da plešem folklor, nego više da se provlači motiv etna. Etnologija je suvremenost danas, a ne prošlost. Tu sam stao, sada ćemo vidjeti kamo ću dalje.

TASK: KAKO RADIŠ KOREOGRAFIJU? PRIPREMIŠ LI SEKVENCE I MATERIJALE RANIJE ILI?

Mogu pripremiti materijale, ali mi se to sve promijeni kada izvođači dođu. To ne funkcionira. Stvari su promjenjive. Kontakt improvizacija je dobar princip. Za to moraš imati vrhunske plesače koji to znaju, a ti si u toj poziciji zapravo redatelj. Prvi moj susret s kontakt improvizacijom je bio u Puli na radionici kod Juan Cruza, prije 5-6 godina, on je jednostavno majstor kontakt improvizacije. To me je jako prosvijetlilo.

Meni zapravo radionice otvaraju vidike. Organizacija ljetnih radionica u Puli mi je najbolji potez koji sam napravio. Zato što kontaktiram s ljudima s kojima zapravo nikada ne bih kontaktirao. Razgovaram s njima, imam priliku vidjeti različite procese, te kako oni rade.

Kontakt improvizacija je vrlo vizualana, slikovita, metaforčki, vrlo jednostavana.

TASK: KAKVO TI JE ISKUSTVO KAD UĐEŠ U DVORANU I ŽELIŠ TO PRENIJETI NA IZVOĐAČE? USPJEVAŠ LI UVIJEK PROSLIJEDITI SVOJU IDEJU DO KRAJA ILI RADIŠ NEKE KOMPROMISE?

Ne baš uvijek. Ovisno o izvođačima. Ima projekata u kojima sam to uspio napraviti. Problem je u tom što nisam nikada imao dovoljno vremena, nikada dovoljno novaca da bih nekog platio da mi dolazi stalno na probe.

TASK: KOLIKO BI TREBAO VREMENA U IDEALNOM SLUČAJU?

Predstava se može napraviti za mjesec dana, ali u idealnim uvjetima bih ja imao ansambl u kojem bih imao svoje plesače pošto imam svoj stil i svoju poetiku. Tako da bih ja njih pripremao kroz svoj dril i trening. Nažalost, to nemam, za razliku od nekih drugih koji to imaju. Oni to ne iskorištavaju, a ja bih to maksimalno iskoristio. Samo ja to ne mogu. Ne mogu nekima prenijeti svoju emociju za mjesec dana. Imaju svoj raspored u kojem snimaju, imaju neku drugu probu, jure, onda dođu, pa onda ne dođu... To je segmentirani rad koji me dekoncentrira i zbog kojeg sam izgubio volju raditi takve predstave. Jednostavno sam počeo raditi svoje predstave, solo predstave... evo sva sreća one uspjevaju tako da mi to ne predstavlja problem. To mi je postalo interesantnije.

Postavljam si pitanje i za koje tržište da radim?

U svom radu moram raditi kompromis (zbog lošeg financiranja). Recimo, moja predstava Zgubidan koja ima samo dva izvođača, putovala je na 12 festivala u 4 godine. I to je super, ali ja imam želju raditi i velike predstave, bogatije produkcije kao Stade sunce... no jednostavno nemam uvjeta i novaca za veće produkcije.

TASK: ZAŠTO NE ODEŠ U NEKO VELIKO INSTITUCIONALNO KAZALIŠTE?

Ne vidim da bih ja tu mogao nešto. Postavljam si pitanje gdje? Tko je otvoren za to?

Sa Stade sunce se to desilo prije jedno 10 god. Dali su mi termine da radim s njihovim baletanima kao vanjski suradnik... Ta predstava je uspjela. To je jedina predstava koja je bila na repertoaru HNK. Tu sam vidio što to znači biti mainstream. Koja je to publika... u odjelima i kravatama. Velika je razlika od uobičajene publike, alternativne publike. To su nebo i zemlja.

TASK: MISLIŠ LI DA KAO KOREOGRAF MORAŠ RADITI KOMPROMIS?

Apsolutno, ja nisam nikada uspio raditi sve što sam zamislio jer nemam novaca. Produkcija je vrlo važna stvar, ona ne može biti zanemariva. Bez dobre produkcije se ne može napraviti dobra predstava.

TASK: A U ESTETICI I UMJETNIČKOM PRISTUPU?

Ne, zato što nema tržišta. Da ima, ja bih radio kompromis. Ja bih radio za tržište.

TASK: IMA UMJETNIKA KOJI RADE BESKOMPROMISNO I NE ŽELE IZLAZITI DOK NISU ZADOVOLJILI SVOJE PRODUKCIJSKE IDEJE? ŠTO KAŽEŠ NA TAKAV PRISTUP? JE LI TO MOGUĆE?

Ovisno koji su njima kriteriji.

RAJKO: O MOJIM POČECIMA . . .

U početku sam kopirao, kao i svi ostali, nisam imao od koga naučiti. Logično je bilo da imitacijom radiš. Išao sam na velik broj radionica kao i svi koreografi i plesači, gledao puno predstava. Dok si mlad imaš puno energije, a nemaš toliko pameti. Radiš iz energije da bi pokazao svoju vještinu, više nego svoj habitus, karakter i ličnost. Pa sam radio predstave kao Epizode, kroz koje sam naučio puno o koreografiji. Kad kopiraš onda zapravo vidiš. Možeš glupo kopirati ili pametno. Bolje pametno kopirati...recimo radio sam s baletom, oni su vrlo disciplinirani, navikli su na jedan način rada koji je sasvim drugačiji, morao sam imati sve pripremljeno, gotovo, napravljeno, tako su oni navikli, oni nisu navikli na improvizaciju. Recimo, shvatio sam što je Balet majstor... Ja nisam vjerovao do rada s njima da ti netko može ponuditi čišću koreografiju nego ti sam. To mi je koristilo u tim počecima.

Plesao sam razne stilove, taj cijeli sublimat, omogućio mi je da vidim što bi iz mene trebalo izaći van.

RAJKO: O NEVERBALNOM KAZALIŠTU...

Jedan smjer mog kretanja u budućnosti će sigurno biti neverbalno kazalište. Oduševila me Akademija u Osijeku na kojoj predajem. Kroz svoj rad tamo upoznao sam različite žanrove neverbalnog kazališta poput kazališta predmeta ili materijala, te kazališta sjena. Kazalište sjena je prvi u nizu žanrova kojima sam se počeo baviti. Sudjelovao sam u nastanku predstave sa svojim kolegom iz Promenada kluba iz Karlovca. Pokazalo se jako interesantnim i mislim da to kao ponuda u hrvatskom kazalištu može biti jako dobra.

Osnovni motiv je da nekako pokušavamo, da sadržaj kazališta nije samo dramsko, da pokušamo ubaciti i taj neverbalni pokret... ali to naravno namjeravamo s onim umjetnicima koji su u samom vrhu tog žanra, ako to ne uspijemo s njima napraviti i ako ih ne dobijemo tamo, mislim na Bugarsku, onda nećemo to raditi.

Imam ideju za sljedeću predstavu. Riječ je o koprodukciji s profesorom koji predaje na bugarskoj akademiji, on ima i svoju udrugu, pa ćemo pokušati s njim realizirati projekt tijelo u prostoru.

Nastojat ćemo oformiti udrugu preko grada Zagreba i Ministarstva kulture jer smatramo da je to interesantno, da je to vrsta kazališta koja bi trebala postojati u Hrvatskoj i koja će koristiti i drugima, otvoriti neke nove puteve. Mi nemamo tradiciju takvog kazališta, mislim da je ona vrlo zgodna. Pokazalo se da je atraktivna i medijski interesantna i da bi to kod šire publike moglo proći. Vidjet ćemo, jer bez podrške nećemo moći to realizirati. Dobro je krenulo, vidjet ćemo, ne bismo htjeli na tome stati.

IMPRESSUM

TASK 05 RAJKO PAVLIĆ / GODINA 2012.

TASK Interaktivni časopis za plesnu izvedbenu umjetnost i festivalska večer u sklopu PLATFORME.HR

Svaki broj TASK-a je predložak za izradu vlastitog projekta odnosno plesne predstave u 7 koraka. Koraci su zadani i poželjno je da ih izvođač TASK-a slijedi, ali ostavljena je kreativna sloboda da ih se interpretira na vlastiti način. Oni su kostur projekata koji će biti ostvareni kao rekcija na zadani TASK. Svaki TASK zadaje pojedini hrvatski koreograf te kroz članke vezane za korake TASK-a prezentira svoj dosadašnji rad, a jednako tako i rad cjelokupne plesne i suvremene umjetnosti. Ove godine će se ostvariti tri TASK-a (*04 Milko Šparemblek, 05 Rajko Pavlić i 06 Matija Ferlin*) i svi uradci izvođača TASK-a će se predstaviti u sklopu PLATFORME.HR te na taj način zaživjeti i biti prezentirani javnosti. Po jedan od svakog TASK-a bit će dan jednom renomiranom i jednom neafirmiranom (mladom) koreografu da na njega reagira i realizira vlastiti projekt.

Autori projekta TASK: Martina Granić, Sonja Pregrad, Larisa Lipovac, Tamara Curić, TALA (TASK je idejno nastao kao studentski rad Martine Granić na Studiju dizajna AF, u 4. semestru 2009./2010. studentske godine, kolegij Tipografija (Mentori: Damir Bralić, Nikola Đurek). Sudjelovanje na Izložbi hrvatskog dizajna 0910 u Muzeju za umjetnost i obrt, HDD, 2010. g.)